

UPUTSTVO

o Metodologiji za sprovođenje analize rizika od korupcije u Ministarstvu unutrašnjih poslova

"Službeni glasnik RS", broj 94 od 7. decembra 2018.

1. Ovim uputstvom utvrđuje se Metodologija za sprovođenje analize rizika od korupcije u Ministarstvu unutrašnjih poslova, kroz identifikaciju i opis rizika, procenu rizika, izradu registra rizika, izradu plana preventivnih mera, kontrolu primene preventivnih mera za sprečavanje, ublažavanje ili otklanjanje verovatnoće pojave korupcije ili posledica korupcije, kao i reviziju rizika u Ministarstvu unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo).
2. Metodologija za sprovođenje analize rizika od korupcije u Ministarstvu unutrašnjih poslova – u daljem tekstu: Metodologija (Prilog) odštampan je uz ovo uputstvo i čini njegov sastavni deo.
3. Metodologija sadrži Obrazac za analizu aktivnosti podložnih korupciji (Obrazac 1), Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije (Obrazac 2), Obrazac o proceni pravnog okvira za borbu protiv korupcije (Obrazac 3), Obrazac za procenu mera za kontrolu rizika od korupcije (Obrazac 4), Skalu za procenu verovatnoće pojave rizika od korupcije (Obrazac 5), Skalu za procenu ukupnog uticaja rizika od korupcije (Obrazac 6), Skalu za procenu izloženosti rizicima od korupcije i Skalu za klasifikovanje rizika od korupcije (Obrazac 7) i Obrazac za registar rizika od korupcije (Obrazac 8), koji su odštampani u prilogu ovog uputstva i koji čine njegov sastavni deo.
4. U cilju sprovođenja analize rizika od korupcije utvrđuje se jedinstvena i efikasna metodologija na osnovu koje će se proceniti rizici od korupcije u Ministarstvu, utvrditi spoljni, institucionalni i pojedinačni izvori rizika korupcije i formulisati mere neophodne za njihovo sprečavanje, ublažavanje ili eliminisanje.
5. Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. januara 2019. godine.

01 broj 8815/18-4

U Beogradu, 28. novembra 2018. godine

Ministar,

dr **Nebojša Stefanović**, s.r.

Prilog

METODOLOGIJA ZA SPROVOĐENJE ANALIZE RIZIKA OD KORUPCIJE U MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Uvodne napomene:

Sektor unutrašnje kontrole (u daljem tekstu: Sektor) vrši razmenu podataka sa Agencijom za borbu protiv korupcije (u daljem tekstu: Agencija): prilikom identifikacije i opisa rizika od korupcije, nakon izrade izveštaja o sprovedenoj analizi rizika od korupcije sa predlogom preventivnih mera, tokom praćenja sprovođenja preventivnih mera i nakon izrade Godišnjeg izveštaja o praćenju sprovođenja analize rizika od korupcije.

Značenje pojedinih pojmova:

- 1) rizik** – predstavlja mogućnost nastanka korupcije ili etički i profesionalno neprihvatljivih postupaka i drugih nepravilnosti koji ugrožavaju integritet institucije;
- 2) izvor rizika** – predstavlja okolnost koja uzrokuje, omogućava i/ili pospešuje nastanak korupcije i drugih nepravilnosti;
- 3) procena rizika** – predstavlja procenu postojećeg stepena izloženosti konkretnog procesa (organizacionih jedinica i radnih mesta) u Ministarstvu rizicima za nastanak korupcije ili etički i profesionalno neprihvatljivih postupaka i drugih nepravilnosti, a dobija se kao proizvod ocene uticaja rizika i verovatnoće nastanka rizika;
- 4) verovatnoća rizika** – predstavlja izvesnost nastanka korupcije i etički i profesionalno neprihvatljivih postupaka i drugih nepravilnosti u konkretnom procesu;
- 5) uticaj rizika** – predstavlja štetu koja može nastati po javno dobro (javne resurse, ugled institucije i sl.) nastupanjem korupcije i etički i profesionalno neprihvatljivih postupaka i drugih nepravilnosti u konkretnom procesu;
- 6) postojeće mere za upravljanje rizikom** – predstavljaju mere koje Ministarstvo već primenjuje kako bi se intenzitet izvora rizika za nastanak korupcije i drugih nepravilnosti smanjio ili otklonio;
- 7) preventivne mere** – predstavljaju mere koje se nakon razmatranja postojećih mera za upravljanje rizikom planiraju u cilju smanjenja ili otklanjanja izvora rizika od korupcije;
- 8) registar rizika** – je evidencija svih rizika u Ministarstvu za svako radno mesto i organizacionu jedinicu i može se voditi i u softverskoj aplikaciji za praćenje rizika korupcije.

Primena Metodologije u Ministarstvu obuhvata sledeće faze:

- 1) obrazovanje Radne grupe za realizaciju aktivnosti;
- 2) identifikaciju, opis i analizu rizika od korupcije;
- 3) procenu rizika od korupcije;
- 4) izradu plana preventivnih mera i izveštaja o izvršenoj proceni rizika;
- 5) kontrolu sprovođenja preventivnih mera;
- 6) praćenje i reviziju rizika od korupcije;
- 7) ponovnu procenu rizika od korupcije.

1. Obrazovanje Radne grupe

U cilju sprovođenja analize rizika od korupcije, na inicijativu Sektora, obrazuje se Radna grupa za sprovođenje analize rizika od korupcije u Ministarstvu u čijem su sastavu predstavnici Sektora i organizacione jedinice u kojoj se sprovodi analiza rizika od korupcije. Radnom grupom rukovodi predstavnik Sektora, a ispred organizacione jedinice gde se sprovodi analiza rizika od korupcije će biti određena kontakt osoba za saradnju sa Sektorom u cilju bolje koordinacije sprovođenja aktivnosti.

Na inicijativu Sektora, učešće u Radnoj grupi mogu uzeti i predstavnici drugih organizacionih jedinica Ministarstva u cilju kvalitetne procene normativnog, organizacionog i funkcionalnog okvira organizacione jedinice gde se sprovodi analiza rizika od korupcije.

Nakon obrazovanja, Radna grupa obavlja pripremnu fazu, koja predviđa:

- 1) informisanje zaposlenih o sprovođenju analize rizika u njihovoj organizacionoj jedinici;
- 2) obuku članova Radne grupe za sprovođenje analize rizika od korupcije;

3) određivanje uslova, rokova i planiranje aktivnosti u svakoj fazi analize i određivanje zadataka i odgovornosti svakog člana Radne grupe.

Rukovodioci organizacionih jedinica u Ministarstvu obezbeđuju učešće svojih zaposlenih u svim fazama sprovođenja analize rizika od korupcije i dostavljaju Radnoj grupi sve informacije i dokumenta koji se odnose na organizaciju i funkcionisanje organizacione jedinice kojom rukovode u cilju identifikacije i procene rizika od korupcije.

2. Identifikacija, opis i analiza rizika od korupcije

Identifikacija i opis rizika obuhvata evidentiranje i analizu pretnji od korupcije i slabosti koje su prisutne u organizacionoj strukturi i koje mogu dovesti ili su doveli do pojave korupcije u Ministarstvu.

Sektor i Agencija vrše razmenu podataka, dobijenih na osnovu aktivnosti sprovedenih u okviru svog delokruga rada, a koji će omogućiti Radnoj grupi da identifikuje, opiše i proceni sve pretnje i rizike od korupcije u organizacionoj jedinici koja je predmet sprovođenja analize rizika od korupcije.

Radna grupa prilikom identifikacije i opisa rizika od korupcije sprovodi sledeće aktivnosti u organizacionoj jedinici gde se sprovodi analiza rizika od korupcije:

- 1) analizira radne aktivnosti zaposlenih i specifičnosti njihovih radnih mesta;
- 2) vrši opis rizika i izvor rizika od korupcije;
- 3) analizira pravni okvir i procedure;
- 4) analizira pritužbe i druga obraćanja u vezi sa radom zaposlenih i organizacionih jedinica;
- 5) analizira disciplinske postupke;
- 6) analizira podnete krivične prijave protiv zaposlenih;
- 7) analizira izveštaje prethodnih preventivnih kontrola i naloženih mera;
- 8) obavlja razgovor sa rukovodiocima organizacione jedinice, zaposlenima u organizacionoj jedinici i inspektorima Sektora o pojavnim oblicima konkretnih slučajeva korupcije;
- 9) analizira dostupne publikacije i postojeće izveštaje koji se odnose na procenu rizika od korupcije;
- 10) izrađuje upitnike i sprovodi ankete među zaposlenima o rizicima od korupcije.

U cilju analize radnih aktivnosti zaposlenih i specifičnosti njihovih radnih mesta, Radna grupa analizira sve aktivnosti koje pokazuju slabosti u sistemu kontrole i popunjava Obrazac za analizu aktivnosti podložnih korupciji.

Na osnovu informacija dobijenih nakon analize radnih aktivnosti, upitnika i drugih dostupnih podataka, Radna grupa identifikuje skup rizika od korupcije za svaku aktivnost i unosi podatke za svaki rizik u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije.

Radna grupa za svaki rizik u Obrascu za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije, analizira izvore rizika i postojeće mere za upravljanje rizikom.

Radna grupa vrši analizu izvora svakog pojedinačnog rizika, na taj način što identifikuje sve spoljašnje i unutrašnje izvore koji se odnose na konkretan rizik.

Spoljašnji izvori se identifikuju kroz analizu pravnog okvira koji reguliše određenu oblast, postupanje ili proces rada, primene ovlašćenja, efikasnosti spoljašnjeg nadzora i transparentnosti izvora finansiranja.

Unutrašnji izvori se identifikuju kroz analizu institucionalnih, proceduralnih i individualnih izvora rizika od korupcije.

Institucionalni izvori se nalaze u sistemu upravljanja institucijom koji nije efikasan u domenu nadzora, praćenja, analize i sankcionisanja, nepostojanju etičkih pravila i prakse kojom se aktivno promovišu etičke vrednosti, nepotpunim, neujednačenim i neusaglašenim internim pravilima i procedurama, nepostojećem i nefunkcionalnom sistemu unutrašnjeg uzbunjivanja, nepostojećem i nefunkcionalnom sistemu unutrašnje kontrole i interne revizije, tolerisanju i umešanosti u korupciju rukovodilaca institucije, nepostojećem ili nefunkcionalnom sistemu obuke rukovodilaca i zaposlenih.

Proceduralni ili radnoprocesni izvori rizika se nalaze u neadekvatnoj organizaciji konkretnog radnog procesa, nepostojećoj ili nepotpuno razrađenoj internoj proceduri vezanoj za konkretan radni proces, neadekvatnoj promeni interne procedure, netransparentnom procesu odlučivanja u okviru radnog procesa, preširoko postavljenim diskrecionim ovlašćenjima lica koja sprovode radni proces, neadekvatnom internom nadzoru nad sprovođenjem radnog procesa, nepostojećem, zastarelom ili neadekvatnom opisu poslova u okviru radnog procesa, stvarnim zaduženjima koja su mnogo veća i šira od onih koja su formalno definisala i sl.

Individualni faktori rizika se odnose na lica koja rade na konkretnim poslovima u okviru radnog procesa ili lica koja nadziru ili kontrolišu njihov rad, a nalaze se u nedostatku ličnog integriteta, nedostatku znanja i veština, neadekvatnom sistemu evaluacije rezultata rada, pritisku kojem je određeno lice koje radi na konkretnom zadatku izloženo, neadekvatnom odnosu sa strankama i dr.

Radna grupa, prema slučaju, vrši analizu pravnog okvira koji primenjuje organizaciona jedinica Ministarstva gde se sprovodi analiza rizika od korupcije, i popunjava Obrazac o proceni pravnog okvira za borbu protiv korupcije, uzimajući u obzir sledeće rizike od korupcije:

- 1) zloupotreba u primeni propisa;
- 2) postojanje pravila koja su u koliziji;
- 3) nedostatak i neadekvatna primena pravnog akta;
- 4) privilegovanje određenih kategorija lica i privilegovanje u procedurama;
- 5) nedostatak ili nedovoljni broj kontrolnih mehanizama;
- 6) nemogućnost primene propisa;
- 7) nedostatak odgovornosti i obaveza;
- 8) ograničen pristup informacijama, nedostatak adekvatne transparentnosti;
- 9) neispravna jezička formulacija.

Ciljevi procene pravnog okvira su:

- 1) identifikacija propisa u određenoj organizacionoj jedinici ili za pojedinačno radno mesto, gde je uočena pretnja ili izvor korupcije;
- 2) nepostojanje pravnog okvira i/ili kolizija u postojećim propisima;
- 3) izrada predloga za izmenu/dopunu odredbi pojedinačnih propisa kojima se sprečavaju, otklanjaju ili umanjuju rizici od korupcije.

Radna grupa analizira konkretne slučajeve korupcije, kako bi utvrdila stav zaposlenih u pogledu korupcije, slabosti uspostavljenih sistema kontrole, efikasnost nadzora koji vrše rukovodioci i dr., uzimajući u obzir sledeće elemente:

- 1) moguće pretnje i uzroci za pojavu slučajeva korupcije, stepen opasnosti ili njihov uticaj;
- 2) mogući izvori rizika od korupcije kojima su zaposleni izloženi;

- 3) mere ili aktivnosti koje preduzima zaposleni koji utiču na izvršenje krivičnog dela sa elementima korupcije, kao i mere koje preduzima da prikrije izvršenje krivičnog dela;
- 4) krivična dela sa elementima korupcije, koja su ranije izvršena u okviru delokruga rada;
- 5) preventivne mere koje se primenjuju u okviru određene aktivnosti gde se dogodio slučaj korupcije.

U cilju ocene postojećih mera za upravljanje rizikom, Radna grupa vrši analizu efikasnosti internog sistema kontrole i načina rukovođenja, kako bi utvrdila da li je rizik kontrolisan, delimično kontrolisan ili nekontrolisan, i popunjava Obrazac za procenu mera za kontrolu rizika od korupcije, uzimajući u obzir sledeće elemente:

- 1) analizu izvršenih kontrola, podnetih krivičnih prijavi, pritužbi, obraćanja i naloženih mera odgovornosti koje su identifikovale nedostatke ili pretnje od korupcije u sistemu kontrole i rukovođenja, a koje uzrokuju pojavu korupcije;
- 2) efikasnost sprovođenja naloženih mera i preporuka od strane Sektora i rukovodilaca organizacione jedinice, nakon izvršene kontrole rada i uočenih slabosti;
- 3) analizu sistema nadzora i kontrole radnih procedura, i njihovu transparentnost;
- 4) mogućnost pojave korupcije u slučajevima kada rukovodilac ili zaposleni planiraju i koordiniraju određene zadatke i aktivnosti.

3. Procena rizika od korupcije

Procena rizika od korupcije se vrši kroz procenu verovatnoće i nivoa uticaja rizika na očekivane rezultate i postupanje zaposlenog, u cilju utvrđivanja prioriteta mera za sprečavanje, ublažavanje i kontrolu rizika od korupcije.

Radna grupa vrši procenu rizika od korupcije, kroz obradu prethodno prikupljenih informacija, za svaki rizik koji je upisan u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika.

Radna grupa opisuje rizike od korupcije, analizira njihove izvore, vrši njihovu procenu i predlaže preventivne mere.

U cilju procene rizika od korupcije, Radna grupa sprovodi sledeće aktivnosti:

- 1) procenu verovatnoće nastanka rizika od korupcije;
- 2) utvrđivanje uticaja rizika od korupcije na sprovođenje ciljeva i aktivnosti organizacionih jedinica Ministarstva;
- 3) procenu načina sprovođenja postojećih kontrolnih mera za svaki rizik od korupcije;
- 4) utvrđivanje izloženosti rizicima i prioriteta intervencije;
- 5) klasifikaciju rizika od korupcije po njegovom intenzitetu i raspodela rizika.

Radna grupa određuje nivo verovatnoće nastanka rizika od korupcije kroz procenu mogućnosti pojave rizika od korupcije u okviru aktivnosti organizacione jedinice.

Procena se vrši na osnovu podataka prikupljenih u fazi identifikacije i opisa rizika, koristeći Skalu za procenu verovatnoće pojave rizika od korupcije.

Radna grupa određuje i registruje nivo verovatnoće u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije.

U cilju utvrđivanja uticaja rizika od korupcije, Radna grupa vrši procenu njegovih mogućih efekata na ciljeve, aktivnosti ili očekivane rezultate radnog mesta ili organizacione jedinice.

Radna grupa utvrđuje sve moguće vrednosti ukupnog uticaja za svaki identifikovan rizik od korupcije i u procentualnom obliku utvrđuje relativni značaj svake pojedinačne vrednosti u okviru ukupnog uticaja.

Radna grupa, nakon procene, evidentira nivo ukupnog uticaja u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije, koristeći Skalu za procenu ukupnog uticaja rizika od korupcije.

Radna grupa vrši procenu da li su postojeće preventivne mere koje se odnose na identifikovane rizike bile adekvatno planirane i primenjene i rezultate procene upisuju u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije, koristeći Obrazac za procenu mera za kontrolu rizika od korupcije.

Radna grupa računa nivo izloženosti rizicima od korupcije, koji čini proizvod vrednosti verovatnoće i uticaja, koristeći Skalu za procenu izloženosti rizicima od korupcije.

Na osnovu dobijene vrednosti, Radna grupa utvrđuje prioritet intervencije koji upisuje u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije.

Na osnovu prioriteta intervencije, po redosledu vrednosti nivoa izloženosti, Radna grupa klasifikuje po njegovom intenzitetu i raspoređuje rizike od korupcije prema Skali za klasifikovanje rizika od korupcije.

4. Izrada plana preventivnih mera i Izveštaja o sprovedenoj analizi rizika od korupcije

Radna grupa na osnovu identifikovanih rizika od korupcije, te rezultata njihove procene, predlaže preventivne mere za smanjenje i otklanjanje izvora rizika od korupcije i sačinjava Registar rizika od korupcije.

Preventivne mere se definišu za svako pojedinačno radno mesto ili organizacionu jedinicu i unose se u Obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika od korupcije, imajući u vidu sledeće kategorije preventivnih/kontrolnih mera:

1) preventivne mere se odnose na identifikovane izvore i za rezultat imaju ograničavanje verovatnoće izvršenja krivičnog dela sa elementima korupcije od strane zaposlenih ili drugog lica i obuhvataju:

(1) mere za planiranje, koordinaciju i kontrolu aktivnosti na transparentan način uz jačanje odgovornosti i obučenosti rukovodilaca,

(2) mere za nadzor nad pristupom informacijama, evidencijama, dokumentaciji ili drugim izvorima informacija, kako bi se otklonila mogućnost neovlašćenog korišćenja, gubitka ili štete,

(3) mere za uvođenje novih neophodnih evidencija i razvoj informacionog sistema,

(4) mere za nadzor dokumenata koji se odnose na donošenje odluka i onih koji se odnose na radni učinak zaposlenih,

(5) mere za precizno definisanje ovlašćenja za donošenje odluka,

(6) mere za obezbeđivanje adekvatne komunikacije sa trećim licima i građanima u vezi sa obavezama koje su u okviru nadležnosti organizacionih jedinica,

(7) mere kojima se obezbeđuje sprovođenje jasnih procedura po linijama rada u svakoj organizacionoj jedinici,

(8) mere kojima se postiže promovisanje promena stavova zaposlenih prema rizicima od korupcije, pružanjem odgovarajućih informacija, neophodnih obuka u vezi sa zakonskim obavezama,

(9) mere kojima se precizira nadležnost u cilju izbegavanja sukoba interesa ili mogućnosti zloupotrebe,

(10) mere za uspostavljanje adekvatne procedure provere tokom konkursa za izbor zaposlenih da bi se obezbedilo angažovanje odgovarajućeg osoblja i transparentnost samog procesa;

2) kontrolne mere se preduzimaju radi otkrivanja mogućih nepravilnosti, nakon materijalizacije rizika i obuhvataju:

(1) sprovođenje nasumične kontrole dokumenata i kvaliteta obavljenog posla,

(2) sprovođenje kontrolnih aktivnosti u vezi sa pristupom ili unošenjem informacija u bazu podataka,

(3) ciljane kontrolne aktivnosti,

(4) praćenje kvaliteta obavljenog posla i vršenje nasumičnih provera kako bi se uočile potencijalne vrste koruptivnih aktivnosti,

(5) realizaciju ili iniciranje sprovođenja testa integriteta ili provere imovnog stanja.

Sve informacije pribavljene tokom sprovođenja analize rizika od korupcije se unose u Obrazac za registar rizika od korupcije koju sastavlja Radna grupa, a odobrava Sektor.

Radna grupa, u narednoj fazi, izrađuje Izveštaj o sprovedenoj analizi rizika od korupcije sa predlogom preventivnih mera za smanjenje i otklanjanje izvora rizika korupcije (u daljem tekstu: Izveštaj) u organizacionoj jedinici gde je sprovedena analiza.

Izveštaj sadrži i rokove za realizaciju preventivnih mera i to:

1) krajnji rok za realizaciju hitnih preventivnih mera (koje se odnose na rizik prioriteta I – visok/ekstremno rizik) – šest meseci od dana sačinjavanja Izveštaja;

2) krajnji rok za realizaciju manje hitnih mera (koji se odnose na rizike prioriteta 2 i 3 – srednji i nizak) – 12 meseci od sačinjavanja Izveštaja.

Prilog izveštaja čine sva dokumenta koja je sačinila Radna grupa tokom sprovođenja analize rizika od korupcije (registar rizika korupcije, obrazac za identifikaciju, opis i procenu rizika korupcije, analiza pravnog okvira i dr.).

Radna grupa dostavlja Izveštaj Sektoru, rukovodiocu organizacione jedinice gde je sprovedena analiza rizika od korupcije, direktoru policije ili načelniku sektora, uz obaveštenje ministru da je izvršena analiza rizika od korupcije.

Informacije nastale kao rezultat sprovedene Metodologije se evidentiraju u softverskoj aplikaciji „Registar rizika korupcije”.

Radna grupa vrši unos u Registar rizika korupcije na osnovu Obrasca za registar rizika od korupcije.

Rok za sprovođenje analize rizika od korupcije ne može biti duži od dve godine od dana obrazovanja Radne grupe.

5. Kontrola sprovođenja preventivnih mera

Na osnovu Izveštaja, rukovodioci organizacionih jedinica Ministarstva, gde je sprovedena analiza rizika od korupcije, sprovode mere za sprečavanje, ublažavanje i otklanjanje rizika, u rokovima i na način kako je to određeno u Izveštaju.

Rukovodioci organizacionih jedinica sačinjavaju Izveštaj o primeni plana preventivnih mera, koji dostavljaju Sektoru u roku od šest meseci od dana dostavljanja Izveštaja.

6. Praćenje, revizija i ponovna procena rizika od korupcije

Sektor prati sprovođenje preventivnih mera radi sačinjavanja Godišnjeg izveštaja o praćenju sprovođenja i proceni efikasnosti preventivnih mera (u daljem tekstu: Godišnji izveštaj) i podnošenja predloga za reviziju ili ponovnu procenu rizika od korupcije.

U cilju sprovođenja aktivnosti praćenja, na godišnjem nivou, a do 31. decembra, sve organizacione jedinice Ministarstva dostavljaju Sektoru Izveštaj o sprovođenju i proceni efikasnosti preventivnih mera, a koji sadrži sledeće informacije:

- 1) da li su preventivne mere sprovedene, na koji način se primenjuju i koji su efekti njihove primene;
- 2) koje su izmene izvršene u pogledu vrednosti izloženosti riziku od korupcije, koji odgovara nivoima verovatnoće i uticaja;
- 3) koje su izmene propisa, koji mogu da utiču na pojavu rizika od korupcije, potrebne i zahtevaju sprovođenje dodatnih analiza rizika od korupcije;
- 4) razloge zbog kojih nije došlo do sprovođenja određenih preventivnih mera;
- 5) predloge dodatnih mera za prevenciju/kontrolu rizika.

Sektor dostavlja ministru i Agenciji godišnji izveštaj najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, koji sadrži preduzete aktivnosti na osnovu dostavljenih izveštaja o sprovođenju i proceni efikasnosti preventivnih mera od strane organizacionih jedinica Ministarstva.

Takođe, ukoliko prilikom obavljanja poslova iz svog delokruga rada, Sektor uoči nove rizike od korupcije za određenu organizacionu jedinicu ili radno mesto u Ministarstvu ili uoči da preventivne mere nisu doprinele umanjeњу ili eliminisanju rizika, Sektor može da inicira sprovođenje nove analize rizika od korupcije ili reviziju rizika u kontrolisanoj organizacionoj jedinici Ministarstva.

Ukoliko se pojave novi izvori već identifikovanih rizika od korupcije ili promeni nivo izloženosti ili uticaja rizika na efikasnost preventivnih i kontrolnih aktivnosti, Sektor vrši reviziju rizika tako što unosi izmene za pojedinačni rizik u Obrascu za identifikaciju, opis i procenu rizika od korupcije od korupcije i Registru rizika korupcije, sprovodeći ponovo sve faze predviđene Metodologijom.

Aktivnost se završava slanjem revidiranog Izveštaja o izvršenoj proceni rizika od korupcije.

U slučaju pojave većeg broja slučajeva korupcije u određenoj organizacionoj jedinici, Sektor sprovodi ponovnu procenu rizika od korupcije, po odobrenju rukovodioca Sektora, na osnovu predloga ovlašćenog rukovodioca Sektora, u cilju identifikovanja mogućih nepravilnosti u upravljanju rizicima od korupcije i izrade novih preventivnih mera u oblasti u kojoj se sprovodi analiza.

Sektor planira i sprovodi ponovnu procenu na sledeći način:

- 1) obavlja razgovor sa rukovodiocima i zaposlenima u organizacionoj jedinici gde se vrši ponovna procena;
- 2) vrši analizu i procenu procedura i dokumenata sačinjenih u skladu sa metodologijom od strane organizacionih jedinica Ministarstva, u cilju poznavanja aktivnosti, procesa ili procedura koje će se procenjivati;
- 3) vrši analizu slučajeva korupcije koji su registrovani u toj organizacionoj jedinici;
- 4) određuje ciljeve i metode koje će se koristiti u ponovnoj proceni rizika od korupcije;
- 5) izrađuje izveštaj o ponovnoj proceni rizika.

Nakon izvršenih procena, Sektor sačinjava izveštaj o ponovnoj proceni koji sadrži sledeće elemente:

- 1) svrhu i ciljeve ponovne procene rizika od korupcije;

2) metodologiju ponovne procene (neophodna dokumentacija, metode, tehnike i procedure tokom ponovne procene, korišćeni instrumenti);

3) dokumenta koja su bila predmet ponovne procene rizika od korupcije;

4) zaključke koji su rezultat ponovne procene;

5) zaključke i preporuke za preventivne/kontrolne mere usmerene ka rizicima od korupcije.

Izveštaj o ponovnoj proceni se dostavlja rukovodnicu organizacione jedinice Ministarstva koja je bila predmet procene u cilju sprovođenja predloženih mera navedenih u Izveštaju.

Rezultate sprovedene ponovne procene rizika od korupcije, Sektor unosi u softversku aplikaciju „Registar rizika korupcije”.

Rukovodilac organizacione jedinice u roku od 90 dana od dana prijema Izveštaja o ponovnoj proceni dostavlja Izveštaj o primeni plana preventivnih mera.

Sektor vrši nadzor, koordinira i procenjuje uspešnost sprovođenja Metodologije, kao i mere za prevenciju korupcije na osnovu podataka i informacija koje su dostavile organizacione jedinice Ministarstva ili na osnovu izveštaja o ponovnoj proceni koje sačini Sektor.

Образац 1.

Образац за анализу активности подложних корупцији

Назив организационе јединице у Министарству: (сектор, дирекција, управа, служба, одељење, јединица, одсек и др.)		
Назив организационе јединице/радног места:		
Датум израде: __/__/____	Члан Радне групе/одговорно лице за израду:	Датум ревизије:

Области активности	Активности подложне корупцији	Задачи (дневни, недељни или повремени)

Ред. бр.	Документа која се често сачињавају у оквиру активности	Садржај докумената	Периодичност њиховог састављања	Којој организационој јединици/лицу се шаље/ која орг. јединица их заприма

Ред. бр.	Јединице/ Одељења /Службе/Управе/Сектори (интерне или екстерне у односу на орг. јединицу) са којима се сарађује у циљу реализације задатака	Природа односа сарадње (заједничне активности)	Правни оквир сарадње

Ред. бр.	Материјали, техничка средства и/или возила који се користе за испуњење задатака

Образац 2.

Образац за идентификацију, опис и процену ризика од корупције

Назив организационе јединице у Министарству: (сектор, дирекција, управа, служба, одељење, јединица, одсек и др.)		
Назив организационе јединице/радног места:		
Рањива активност:		
Датум издавања: / /	Члан радне групе/одговорно лице за израду:	Датум ревизије: / /
Опис ризика (претње):.....		
Запослени изложени ризику:.....		
Извори ризика од корупције/ слабости које одређују ризик: <ul style="list-style-type: none"> • извори ризика у правном оквиру..... • слабости у погледу капацитета за превенцију/контролу ризика..... • извори ризика (претњи) - ..... • карактеристике организационе структуре и људских ресурса..... 		
Могуће последице на нивоу циљева/активности организационе јединице:		

Ниво ризика	Вероватноћа (В)	Укупни утицај (УУ)	Изложеност (ВхУУ)	Приоритет (1, 2 или 3)
Компоненте/обим утицаја	Релативни значај компоненти(%)	УТИЦАЈ (од 1 до 5)	Релативни значај x утицај	
УКУПНО	$\Sigma_{1..n} 100\%$		$\Sigma_{1..n} =$ Укупни утицај (УУ)	

Постојеће мере за превенцију и управљање ризиком	Ефикасност мера
1.	
2.	
3.	

Додатне мере за превенцију и контролу ризика	Одговорно лице за праћење ризика
1.	
2.	
3.	

Образац 3.

Образац о процени правног оквира за борбу против корупције

Назив организационе јединице у Министарству: (сектор, дирекција, управа, служба, одељење, јединица, одсек и др.)		
Назив организационе јединице/радног места:		
Датум израде: __/__/____	Члан Радне групе/одговорно лице за израду:	Датум ревизије:

Оцењена област:		Процена и примедбе на садржај правног оквира				
Бр.	Бр. прописа, (закон, подзаконски акт, правила) тип, назив	Бр. члана	Текст (члан или став)	Потенцијални фактори/елементи који могу довести до корупције	Примери претње или случајеви корупције (могућа кривична дела или друге неправилности које су последица лошег правног оквира	Закључци и препоруке

Образац 4.

Образац за процену мера за контролу ризика од корупције

	Питање бр. 1	Питање бр.2	Питање бр.3
	Мера се ефективно односи на идентификован ризик?	Мера је добро документована и званично/службено саопштена свим запосленима?	Утврђена мера је оперативна и доследно примењена?
Не Делимично да	1	1	1
	3	2	2
	6	3	3
	П ₁	П ₂	П ₃

Ниво	Скор (П (1)+ П (2)+ П (3))	Опис
неефикасно	3	У најбољем случају, мера се односи на ризике, али није адекватно/ добро документована или примењена; у најгорем случају, мера се заиста не односи на циљани ризик, није сачињена нити примењена.
смањено/ слабо	4	Мера се односи на ризик, бар делимично, али документовање и/или примена треба значајно да буду побољшани и прилагођени.
добро	5-8	Мера се односи на ризик, али документовање и/или примена треба да се побољшају.
врло добро	9-12	Мера се односи на ризике, добро је документована и примењена .

Образац 5.

Скала за процену вероватноће појаве ризика од корупције

Ниво вероватноће	Опис	Показатељи	Погодујући фактори
<u>1 – низак</u>	Мало је вероватно да ће се опасност од корупције манифестовати.	<p>– Нема претходних случајева у својој или другој организационој структури у сличној области активности;</p> <p>Напомена: Процене кривичних дела ће бити ограничене на постојеће податке у организационој структури, податке о њеном оснивању или организацији/реорганизацији садашње организационе структуре, а на основу постојеће регулативе, ако су ти подаци релевантни.</p> <p>– Постоје до 3 погодујућа фактора;</p>	<p>1. Законодавна питања – законске празнине, нејасна, непредвидљива правила, регулисање изузетака који стварају проблеме у тумачењу и примени, флексибилност у субјективном тумачењу;</p> <p>2. Ограничен капацитет за спровођење активности;</p> <p>3. Посебности организационе културе у погледу прихватања материјалних користи, односно толерисања таквог понашања;</p> <p>4. Постојање извора опасности или притиска на запослене;</p> <p>5. Чести контакти са спољним институцијама, са корисницима јавних услуга;</p>
<u>2 – средњи</u>	Опасност од корупције је могућа, може се манифестовати.	<p>– Постоје кривична дела са елементима корупције у сличним областима активности или ситуацијама које су сличне опасности која се процењује;</p> <p>– Постоји до 5 погодујућих фактора;</p>	<p>6. Извршавање радних обавеза изван седишта јавне институције;</p> <p>7. Управљање обавештајним подацима – прикупљање, чување и коришћење обавештајних података или осетљивих информација, приступ поверљивим информацијама, управљање тајним подацима;</p>
<u>3 – високи</u>	Опасност од корупције се може тренутно дешавати у радној активности.	<p>– Кривична дела са елементима корупције постоје у вашој организационој структури;</p> <p>– Постоји више случајева у сличним доменама или ситуацијама које имају више сличности са опасношћу која се процењује;</p> <p>– Постоји више од 5 погодујућих фактора;</p>	<p>8. Управљање финансијским ресурсима;</p> <p>9. Јавне набавке;</p> <p>10. Издавање одобрења, дозвола и овлашћења;</p> <p>11. Издавање докумената;</p> <p>12. Спровођење активности контроле, надзора, евалуације, саветовања и ревизије;</p> <p>13. Искључива моћ одлучивања;</p> <p>14. Регрутовање и избор запослених;</p> <p>15. Спровођење активности везаних за контролу поштовања или кршења закона, повреде закона, итд.</p>
		Ако су погодујући фактори једини идентификовани фактор, постојање одређеног броја погодујућих фактора не доводи аутоматски до сврставања ризика у одређену категорију; Радна група доноси ту одлуку на основу конкретне, поуздане анализе.	Радна група процењује постојање ових фактора на нивоу организационе структуре, задатака или запослених на основу правних аката, интерних процедура, као и података, информација и искустава чланова Радне групе.

Образац 6.

Скала за процену укупног утицаја ризика од корупције

Ниво утицаја	Опис	Показатељи	Напомене
1 – низак	Коруптивно дело које би се могло извршити <u>не утиче на активност организационе јединице</u> , има низак финансијски утицај и не наноси већу штету имици институције.	<ul style="list-style-type: none"> не производи утицај на друге активности, осим на ону у којој је кривично дело извршено; нема озбиљног утицаја на активност; мањи или безначајан утицај на постизање професионалних циљева; може да створи негативан имици; у кратком периоду утиче на перцепцију институције и професионалну структуру; минималан финансијски утицај. 	Утицаји на нивоу активности у којима је дошло до кривичног дела или на нивоу других активности установе процењени су у смислу ремећења времена активности, квалитета услуга, законитости активности, административне или економске ефикасности;
2 – просечан	Коруптивно дело које би могло да буде извршено <u>утиче на начин на који организациона јединица спроводи</u> своје активности у целости, има финансијски утицај и негативно утиче на имици институције.	<ul style="list-style-type: none"> утиче на начин на који организациона јединица спроводи своје активности у целости (не само активност у којој је извршено кривично дело); професионални циљеви су делимично остварени; постоји негативан утицај на ефикасност активности; постоји финансијски утицај; постоји негативан утицај на имици институције, са негативним публицитетом, посебно на локалном нивоу. 	Финансијски утицај се анализира на основу неефикасно или незаконито потрошених ресурса, као и евентуалних губитака, ако их има.
3 – висок	Коруптивно дело које би могло да буде извршено <u>озбиљно утиче на начин на који организациона јединица спроводи своје активности или их чак зауставља</u> , има велики финансијски утицај и наноси <u>озбиљну штету</u> имици институције.	<ul style="list-style-type: none"> активност је озбиљно угрожена; неспособност остваривања циљева постављених за организациону јединицу или знатан утицај на њих; средњерочно и дугорочно погоршање ефикасности активности, кашњења у планираним активностима; финансијски губитак због замене или обуке запослених, промене радних процедура, непланираних набавки техничких инструмената, алата, итд.; имици институције је озбиљно угрожен, са негативним публицитетом на националном и међународном нивоу. 	

Образац 7.

Скала за процену изложености ризицима од корупције

Ниво вероватноће	Скоро сигурно	5	5	10	15	20	25
	Вероватно	4	4	8	12	16	20
	Могуће	3	3	6	9	12	15
	Мало вероватно	2	2	4	6	8	10
	Немогуће	1	1	2	3	4	5
			1	2	3	4	5
			Веома низак	Низак	Средњи	Висок	Критичан
			Ниво утицаја				

Скала за класификовање ризика од корупције

КАТЕГОРИЈА	ПРИОРИТЕТ	ОДГОВОР НА РИЗИК
Висок/екстреман ризик	Приоритет 1	Захтева усмеравање пажње руководиоца на усвајање/спровођење хитних одговарајућих превентивних мера
Средњи ризик	Приоритет 2	Могу се пратити или контролисати повећањем ефикасности постојећих мера или, усвајањем додатних превентивних мера
Низак ризик	Приоритет 3	Могу се толерисати и сматраће се карактеристичним за активности организационе јединице Министарства; није неопходно усвојити додатне мере већ применити постојеће.

Образац за регистар ризика од корупције

И део – Идентификација, опис и процена ризика

Ред. бр.	Идентификација и опис ризика		Процена ризика					
	Опис ризика (претња од корупције)	Узроци	Параметри ризика				Постојеће мере	Примена постојећих мера
			Вероватноћа	Глобални утицај	Изложеност (кол. 4 x кол. 5)	Приоритет		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

ИИ део – Утврђивање и примена мера за превенцију

Ред. бр.	Опис ризика (претња од корупције)	Додатне мере	Рок/ трајање имплементације	Одговорно лице(а) за ризик	Мониторинг и ревизија						
					Процена мера за контролу		Параметри ревидираног ризика				
					Показатељи процене ¹⁾	Материјализовани ризици корупције ²⁾	Вероватноћа	Глобални утицај	Изложеност (кол. 8 x кол. 9)	Приоритет	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											

¹⁾ За сваку меру појединачно

²⁾ Који одговара описаном ризику.